

הלכות טבילת כלים

Hilchot Tevilat Kelim

סיכום – Summary

A Mikveh is a body of stagnant (ashboren) rain water (mei geshamim/notfin), and a Ma'ayan is a body of running (zochalin) spring water (mei ma'ayan). A Mikveh is Pasul if the water is flowing, but a Ma'ayan is kosher if the water is stagnant. Both a Mikveh and a Ma'ayan of 40 Seah of water are valid for Tevilat Kelim. Rivers and lakes could be a problem, as the water might be flowing rain water or mayim sheuvim (drawn), which invalidates the mikveh. Some bodies of water may be manmade, and some men's mikvaot might not be kosher for kelim and women.

One can immerse the keli with his hands if he either holds it loosely or first wets his hand with the mikveh water. The Rama thinks you have to pass the keli from one hand to the other while staying under the water, but his opinion was not accepted.

The Gemara and Ramabm make no mention of the Beracha on Tevilat Kelim, but that is not surprising, as the Gemara is not a siddur. There are many texts of our siddur that do not appear in Shas. The custom is to recite Al Tevilat Keli on a single Keli and pluralize it as needed. We recite a beracha on kelim purchased outside of Eretz Yisrael, as the majority come from factories not owned by Jews. If one forgot to recite the beracha before, he may not recite it afterwards.

איזה ימים כשרים לטבילה – Bodies of Water Fit for Immersion

שלחן ערוך יורה דעה סימן קכ סעיף א

הקונה מהעובד כוכבים כלי סעודה של מתכו 'או של זכוכית או כלים המצופים באבר מבפנים אף על פי שהם חדשים צריך להטבילם במקוה או מעיין של ארבעים סאה (טור נסס סה"מ וענ"י): הגה י"א לכלים המצופים צאצא לפילו בפנים יטבול בלא זככה (נ"י נסס סמ"ק ולרוך) וכן נוהגין:

שלחן ערוך יורה דעה סימן רא סעיף ב

מי מעיין מטהרין אף בזוחלין (פירוש זוחלין נמשכים והולכים ואינן מכונסים) מי גשמים אין מטהרין אלא באשבורן (פירוש מקום עמוק שמתכנסים בו המים ונקרא אשבורן) (אבל על ידי זחילה פסולין מן התורה (ב"י בשם מהרי"ק שורש קט"ו ות"ה סימן רכ"ד) אם הם לחוד בלא מעיין (היו הזוחלין מן המעיין מתערבי' עם הנוטפי' שהם מי גשמים הרי הכל כמעיין לכל דבר ואם רבו הנוטפים על הזוחלין וכן אם רבו מי גשמים על מי הנהר אינם מטהרים בזוחלין אלא באשבורן לפיכך צריך להקיף מפץ) פי' כעין מחצלת (וכיוצא בו באותו הנהר המעורב עד שיקוו המים ויטבול בהם: הגה וכן נכון להורות ולהחמיר (מהרי"ק ות"ה שם ושאר אחרוני' כתבו ויש להחמיר כשטת הר"ם ורא"ש וסייעתם) אבל יש מתירים לטבול בנהרות כל השנה אף בשעת הגשמים והפשרת שלגים ורבו הנוטפים על הזוחלין משום דעיקר גידול הנהר הוא ממקום מקורו (טור בשם ר"ת וב"י בשם רש"י וסה"ת וסמ"ג) וכן נהגו ברוב המקומות במקום שאין מקוה ואין למחות ביד הנוהגין להקל כי יש להם על מי שיסמוכו (מהרי"ק ובת"ה שם ומהרי"ו סימן ע' וב"ז סימן קנ"ד) מיהו יש לזוהר מלטבול בנהר המתהווה לגמרי ע"י גשמים וכשאינן גשמים פוסק לגמרי אף על פי ששאר נהרות שופכים לתוכו בשעת הגשמים ומתהווה על ידן מ"מ הואיל ופוסק לגמרי בשעה שאין גשמים אסור לטבול בו דרך זחילתו עד שיקוו המים שבתוכו (שם במהרי"ק) אבל בנהר שאינו פוסק אע"פ שבשעת הגשמים מתרחב ומתפשט על כל גדותיו מותר לטבול בו בכל מקום (ב"י לדעת המרדכי והאשיר"י והתוספ') לפי סברת המקילין ולפי מה שנהגו:

ברכת טבילת כלים – The Beracha on Tevilat Kelim

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז

None!

שלחן ערוך יורה דעה סימן קכ סעיף ג

יברך על טבילת כלי ואם הם שנים או יותר מברך על טבילת כלים:

ט"ז יורה דעה סימן קכ סעיף קטן ה

יברך על טבילת כלי. בד"מ כתב בשם המרדכי פרק השוכר יש מצריכין לברך על טבילת כלי מתכת שלא יהא במשמעו שאר כלים שאין חייבין בטבילה עכ"ל וכן הוא בהגהות אשר"י עכ"ל ותמהתי דא"כ יברך ג"כ על כלי מתכות של סעודה דלא לשתמע אף שאינם של סעודה אלא ע"כ שא"צ להזכיר בברכה כל פרטי פירושי המצות. ולא דמי לברכת נר של חנוכה ולא סתם נר דהתם עיקר המצוה היא של חנוכה כמו הכא

אופן הטבילה – How to Dip the Keli Into the Water

שלחן ערוך יורה דעה סימן קכ סעיף ב

צריך שיהא הכלי רפוי בידו בשעת טבילה שאם מהדקו בידו הוי חציצה ואם לחלח ידו במים תחילה אין לחוש. (ודוקא שלחלח ידיו במי מקוה אבל לא במים תלושים) (משמע ממרדכי פרק השוכר):

טבילה על ידי אחרים – Tevilah By Others on One's Behalf

שלחן ערוך יורה דעה סימן קכ סעיף יד-טו

אין מאמינים קטן על טבילת כלים. (אבל אם טבלו לפני גדול הוי טבילה) (ת"ה סימן רנ"ז):

אם הטביל כלים על ידי עובד כוכבים עלתה להם טבילה. (אבל אינו נאמן על הטבילה) (ד"ע):